

1931

AJAKIRI.

T. T. G.

TARTU TÜTARLASTE GÜMNAASIUMI ÕPILAS- PERE HÄÄLEKANDJA

Nr. 14.

1. mai 1931.

III aastakäik.

Väljaandja: Tartu tütarlaste gümnaasium. Pea- ja vastutav toimetaja: Aug. Raud; abi: E. Jaska. Tegev toimetaja: A. Mürt. Toimetuse liikmed: T. Linde, E. Madrats, L. Raba, M. Suits, V. Taadler. Talituse juhataja: V. Käppa. — Kaastööd võtavad vastu toimetuse liikmed igal ajal. — „T. T. G.“ ilmub iga kuu 1. ja 15. päeval, välja arvatud õppetöö-vaheajad. Tellimishind: aastatellijale 20 senti number, üksiknumbrite tellijale à 25 senti.

Loterii-allegri.

See tuleb, on ukse ees, ongi käes. Korjamisperiood on läbi, kavalised ettevalmistused on lõpp-stadiumis, ainult lõplik ülesseadmine ja terve selle traditsioonilise „kevad-messi“ lavastamine on veel ees, on valmis vaid projektis, mitte tegelikult. Korjandus, nagu on selgunud, on rikkalik, ka loterii kõrvallõbustised töötavad kujuneda omapäraseiks ja huvitavaiks. On kindel, et ka loterii-allegri ise õnnestub — nagu see on õnnestunud ikka ja alati.

Teisel kohal esitame loterii-allegri kava üksikasju, siinkohal aga puudutame loterii-allegri otstarvet ja mõtet.

Kõik õpilased teavad, et meil kool on võrdlemisi noor kool; on kool, kus õpib õige palju väikese varandusega ja väikese sissetulekuga inimeste lapsi.

Noorel koolil on palju, palju vaja, eeskätt just majandusalaliseks täiendamiseks. Ja majandusala on just selline, mis nõuab oma korrapärasustamiseks ikka ainult raha ja raha. Ja seda tuleb hankida kõikide võimalikkude abinõudega. Seejuures on selge, et meie algav, iseisev riik sipleb samuti majanduslikkude raskuste vaevades. Ka maa- ja linnaomavalitsused — meie kooli otsesed ülalpidajad — on koorimatud kõiksuguste rahaliste muredega. Nii riigilt kui omavalitsuselt ei ole meie koolil loota muud kui ainult seaduslikku toetust — õppejõudude palkade näol. Kõik muud kooli väljaminekud tulevad katta õppemaksudega ja juhuslikult hangitud sissetulekutega. Ja kool on tasakaalustanud oma jooksva eelarve juba 1925. a-st saadik nii, et on õpereinunud ainult oma d e summadega, mis on ainulaadiline nä-

tus kogu eesti keskkoolide majandusaruannetes. Kuivõrt on siin olnud koolil pingutamist, seda teavad hästi ainult need, kes seisavad kooli majandusasjade lähiduses. Samuti on neile ka selge, et meie kool on oma summadega rohkem ära teinud kui mõni teine vanem kooli. Mõteldagu eeskätt vaid neile juurehütistele, sagedastele remontidele, veevärgile, kooli raamatukogule, õppeabinõude-kogule, kooliruumide ilustistele jne., ja pilt on igapähe selge.

Kuid, nagu ülal tähendasin, on meie õpilaste hulgas väga suur protsent kehvade inimeste lapsi, kelle hariduse omandamise hõlbustamiseks keskkoolis tuleb koolil tugevasti kaasa aidata. Ja et kool siin ei oleks vastu tulnud, seda võib ütelda ainult vähik ja jõhik, kes meie kooli õpilasabi koraldamist ei tunne või ei taha tunda. Asja jälgija teab aga väga hästi, et selles on tehtud rekordiliselt kõik, mis meie kooli oludes teha võib.

Igatahes on kool rahul oma seniste majanduslikkude tegelemistega. Et aga tulevik ei oleks kurvem, selleks ei lase ta käsi mitte rüppe, vaid tegeleb edasi innu ja armastusega. Eelseisev loterii-allegri on jälle üks järjekordseid faktoreist kooli omaabi tõstmiseks.

Aita ennast ise — on tähendusrikas ja tark sõna, millel on suur kasvatuslik võim ja tegelik jõud. Seda sõna on tarvitanud meie kool alati oma lipukirja-lausetel hulgas ja jääb uskuma igavesti selle sõna maagilistesse tagajärgedesse.

Teine sellesarnane (iseenesest tuntud ja lihtne, kuid selge) sõna on: ü h e n d u s t e e b t u g e v a k s! Meie õpetajas-, lastevanemate-

ja õpilaspere on olnud alati kooskõlalisel tegevuses oma ürituste läbiviimisel. Ja see on andnud igakord kõige lootusrikkamaid ja rahuldavamaid tagajärgi. Vastuoludeta ühismeele püsivus tagab meile ka edaspidiste ettevõtete õnnestumise.

Korrektus ja kohusetruudus valvepostil — see on iga sõduri, iga tööse kodaniku juhtsõnaks oma ülesannete täitmisel. Ja meie kool peab omaks ainult neid isikuid, kes tunnustavad seda põhimõtet. Teisiti

ei võigi olla ühes terves, eluliselt funktsioneerivas organismis.

Käes on loterii. Et see lõplikult hästi õnnestuks, juhtigu igaüht asjaosalist kindel omaabi-mõte, kõikvõitva ühistöö-mõte, korrektsuse- ja kohusetruuduse põhimõte. Olgu igaüks iseteadvalt oma kohal, kuhu ta on määratud; olgu viisakas, aus ja õiglane; tehku kõik, mis tema võimuses, et loterii õnnestuks nii aineliselt kui ka ideeliselt.

Vaesuse needus inimelus.

„Vaesus õilistab. Vaesus teeb inimesed häaks. Vaesus loob tahte- ja teguvõimsaid isikuid.“ Umbes selliseid ütlosti olen kuulnud sageli oma kaasinimestelt. Kuid mina ei ühine nende arvamustega. Tunnen vaesust; kaua oleme elanud ühise katuse all. Kuid ta pole mu sõber. Ei! Ta on mu suurim vaenlane. Ma põlgan teda.

Mispärast?

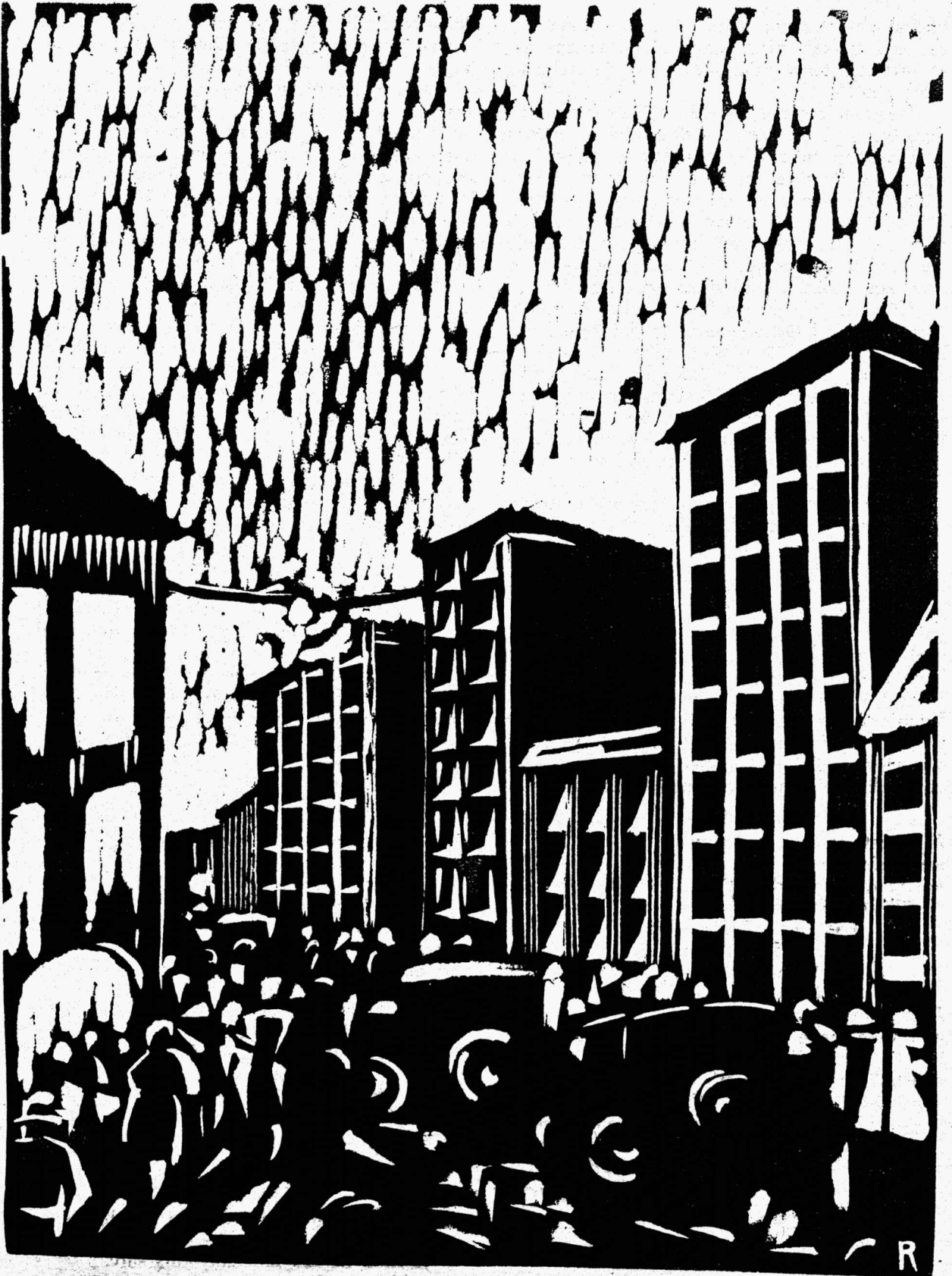
Elan kitsas katusekambris. Mul pole vana- maid. Elan siin oma tädiga, kes pääle minu toidab ka haiget õepoega. Oma õppetööde kõrval pean veel töötama leivasuutäie eest. Tõusen hommikul kell neli, et pühkida tänavat ja hoovi ja vedada kelguga lund. Sageli külmetuvad mu käed ja jalad, kuid sellest ei tohi hoolida. Oh, alguses oli mulle otse uudiseks see varahommikune töö. Kinnitasin sageli tädile, et ta ei läheks ükski tööle. Kuid nüüd olen tüdinenud sellest täielikult. Sageli tunnen väsimust, pääs kumiseb imelikult ja süda nagu tahaks tungida rinnast välja. Istuksin siis meeleldi lumme või uinuksin soojas voodis, kuid selleks pole minutitki aega. Kella seitsmeks peab tänav puhas olema; muidu ei jõua ma õigeks ajaks kooli. Sageli tulevad siis pähe imelikud mõtted. Mõtlen kaasõpilastele, kellest vast ükski pole veel ärkvel, kes vast midagi ei tea varahommikusest tööst. Tunnen, kuis kadestan siis neid õpilasi, kuis tekib viha nende vastu. Neil ei ole aimu, mis on viletsus. Tahaksin siis vahel neile selle eest kätte maksa, nagu oleksid nemad süüdi mu vaesuses. Alati, kui kodus annab end vaesus enam tunda, olen ka kaasinimestega käitumisel tigidam ja karmim. Enesevalitsemises olen sellistel kordadel nõrgem kui harilikult ja tunnen kui mingit õigust olla tige. Tean, et tigidus vaid purustab ja hävitab, kuid alati ei pääse ma ta küünte vahelt.

Kuid ma lepiksin kõigega: lepiksin töödega ja loobuksin kõigest, millest vähegi võimalik, kui hinge poleks kogunenud muudki sappi. Enam viha, kibedust ja vaenu tekitab kodune meeleolu, mille loonud vaesus. Armastatakse vaikida. Kui püüan midagi rääkida, katkestatakse mu kõne karmilt ja järsult, vahel isegi

toorelt ja ülbelt. Siis tahaksin põgeneda ehk joosta ära — ei tea isegi kuhu. Hinges asub selline valu, et pean end juba õnnetuimaks inimeseks kogu maailmas. Leivapalukese juures pean alati mõtlema, kuipalju kuulub sellest minule, kuipalju teistele. Sageli leitakse, et söön liiga palju, või pahandatakse, kui asun liiga aplalt eine kallale. Mu kodused ei ole halvad inimesed. Ei, ei! Vaesus on muutnud nad kannatamatuks ja süngeiks. Näen, kuis nad muutuvad otsekohe häiks ja kannatlikeks, kui vaesus pöörab vahetevahel selja meile. Kuid niipea, kui kapist kaob leivapaluke või ahjus leegitseb viimne puuhalg, astub tuppa sünge vaikus ja surutud meeleolu. Kui jutustan vahel, et sooviksin saada endale midagi — mõnd riidehilpu, muusika-instrumenti, raamatut või mõnd muud eset — siis kurjustatakse minuga. Kui siis püüan seletada, et ma ainult unistan sellistest asjadest, siis öeldakse, et vaene ei tohi tahta ega unistada. Kui olen lõpetanud omad tööd ja küsin luba minna uisuteele või kuhugi möjale teiste sekka, ei lubata mind sageli minna. Mina olevat vaene, mul ei olevat midagi tarvis. Alaliselt püütakse alla kriipsutada vaesust. Alaliselt püütakse minus kasvatada usku, et vaesel ei ole soove, vaene peab leppima alati sellega, mis tal on. Ma ei saa leppida sellega. Mispärast ei tohi vaene püüda ja tahta? Mispärast ei tohi ta isegi unistada?

Ja siis õpetatakse veel: „Ole alandlik; ära ütle kunagi, mis sa mõtled! Kuula kõike vaikides, sest sa oled ju vaenel!“ Vaesuse tõttu pead roomama ja valetama, pead kerjama ja vaenlase riidepalistusi suudlema!

Ptuil Jalge alla tallan sellise uhke seaduse. Vaesuse pärast peaksin loobuma tõesst. No seda ei ole! Karjun igale isikule näkku ka kibedaimat töö. Kuid siinsamas märkan, et ma ei tohi olla siiski otsene. Tahan elada, eladal Tahan püüda vaid kõrgemale, ja selleks pean kannatama ja neelama alla paljugi kibedat ja valusat, pean vaikima sageli ja näeratama, kui kurgus on pisarad ja keelel viha. Näen, kuis iga pisemgi otseselt avaldatud mõte võib tuua mulle palju kahju, võib silmapilkselt purustada

L. Raba.

Suurlinn.

vaevaga saavutatud võidu. Pean roomama selle ees, kes tõukab mind jalaga ainult sellepärast, et tarvitan tema raha, et ta „omas helduses aitab sind.“

Iseloomu omadused, mida kõige rohkem hindan, on julge otsesus ja tõsine uhkus. Austan ja armastan inimesi, kes iialgi ei kohku töö eest, kes iialgi ei painuta end roomamisele. Kuid just mina pean loobuma neist — mulle kõige õilsamatest omadustest. Kui oleksin rikas, ei tarvitseks mul kätt sirutada sellele, kes vaid irvitab mind. Vihkan ja põlgan vaesust, mis pannud mind silmakirjatsema.

Külmast ja vihmast hoolimata kannavad õhtul väikesed tüdrukukesed ja poisikesed ajalehti laiali või müüvad lilli. Ükski neist ei tee seda lõbu pärast; seda näitavad nende viletsad riided, külmast sinised käed ja kahvatud näokesed. Küsin siis eneselt: kas õpetatakse neile lastele ka, et nad ei tohi tahta ega unistada, et nad peavad alistuma viletsusele? kas nemaadki peavad alaliselt vaikima kodus?”

Näen väikesi poisse ja tüdrukuid ruttavat kuhugi toitluspunkti lõunale. Küsin eneselt: „Kas õpetatakse neilegi, et peavad alaliselt olema alandlikud ja tundma end viletsatena ja võimetutena?“ Kujutlen siis, kui üleolevalt naerdes ulatatakse väikesele lõunalauas istuvale plikakesele sooja suppi. Kuis ta tihedalt neelab, tundes sooja aine meelitavat lõhna, kuna sealsamas kerkib kurku midagi kibedat, valusat suppi ulatava isiku ülbe naeru tõttu. Kujutlen, kuis see väike plika südames hakkab vihkama neid inimesi. „Kui suureks saan, küll siis näitan teile!“ nii mõtleb vast südames see väike plikake. Tingeduseeme idaneb, kuid puu-

dub uhkus. Supp on nii meelitav. Alandlikuna ja vaikivana, aralt toitjat piiludes, asub ta toidu juure.

„Sellist eluvõimsat rahvast kasvatab vaesus,“ mõtlen endamisi ja naeratan kibedalt. Kui inimesel ei ole uhkust, soove ega julgust, kui ta näeb enese ümber vaid tigidust ja on ise tige, kas on see inimene veel eluvõimas ja tugev? Ei! Ainult suurtele ja õilsatele püüetele paremuse poole, uhketele ja julgetele isikutele on rajatud elu. Ilmast ei tohi kaduda tahe ja uhkus. Need loovad kõik uue ja tugeva.

Vaesus surub ja ängistab, närib ja piinab. Ta võtab loomisvõimeliselt loomisvõimalused ja viib kannatlikema isikugi meeleheitele. Palju suuri kirjanikke, heliloojaid ja teadusemehi on kannatanud vaesust, kuid usun, et kui neil poleks olnud vaesust, siis nad oleksid võinud luua veel enam. Olen näinud mitmeid andekaid õpilasi, kes vaesuse tõttu ei või anda enesest kõike, mis neil on.

Ja häda sulle, kui su tervis pole tugevam vaesusest. Vaene ei tohi kulutada aega voodis lamamiseks ega raha — rohtude muretsemiseks. Vaesel on haigus karmim kui rikkale.

Alaline rusuv ja piinav meeoleht kodus halvab töötahet ja jõudu, muudab inimese haiglaseks, nukrustavaks ja saamatuks. Kaob usk enesesse ja oma võimetusse. Ja kui igal pool, igas tegevuses ja iga pisemaagi soovi ja unistuse puhul pead tundma vaesuse teravaid hambaid, kui ka kõige lihtsamaid koolitöid tegemast takistab vaesus, siis tead, et sul pole ühtki suuremat vaenlast kui vaesus oma needvate, põletavate pilkudega.

A. B.

MIS SEST...

Mis sest, et mustad rongad
me teedel lendlevad;
mis sest, et kurjad kullid
nii ülbelts kraaksuvad!

Las' olla! Mida rohkem
nad lendlevad me teel,
me teame: seda selgem
ja õigem siht on eel.

Las' kavaluse sunnil
neil anda meile kätt;
las' tihti vaikselt tunnil
neil hüüda: patt ja patt!

Nüüd näitame, et lä'eme
me siiski oma teed,
kui eeski murerahnud
ja vahutavad veed!

TE POLE NÄINUD.

Nii halba tytarlast te pole näinud,
kui olen ma,
kes rumalusi on nii palju teinud
kuid aru neist ei saa;

Me teame — patt ja põrgu
on läinud ajateed:
aeg purustanud võrgu,
mis meisterdanud need.

Me teame, nende käsi
ei toeta iial meid:
nad otsimast ei väsi
me tarvis silmuseid.

Nüüd näitame, et vabad
me nende võrkudest:
kui läheme, siis hoidku
nad värisedes eest.

Tormilind.

kes hoolimata kõigest siiski arvab,
et õige ta,
ja ikka tunneb kibedalt, kuis salvab
ta'd valu lõpmata.

27. II 31.

Heljo

Keda ta ootas?

Linnast maale ängistunud kopse tuulutama toodud Mallu raamatute vahel sibasid koid, jättes tolmusse viirulisi jälgi. Noorukene ise kõhis igale soolõhnalisele tüülepuhangule kaasa, sest ta sisemuse pimeduses uuristasid võimust hullunud pisilased. Ahtakeses ajus peatades virilaid mõttekübemekesi, tundus Mallu eneselegi veider.

Keda ta ootas, istudes pikil, libedail õlekubudel värava längus avauses? Ta helejuukseline pea oli nagu segisõtkutud pleekunud kasteheinä salk sasis. Pea alla vajunud, jäid püsti õlad kui kaks riidesse mässitud invaliidi jalatsa. Nii oli ta oodanud varasügisel, kui viljaterad ümmaraina poetusid konaras mullale — nagu murranguikka jõudnud pakatavad tõugud. Oli päikeselõõsas tuulutanud oma keha kui kopitanud riit.

Taas oli ta tõusnud kuivusest praksuvast voodist ja jäänud pahurana sügisuttu vahtima. Kurrulises näolapis värisesid musklid ja silmad õhetasid alalisest seisvast veest. Ootus sisendas ta'sse elevust ja elumõtet. Jälgides sõnatuna kaevukoogu otsas rippuvat sügisrõskusest tilkuvat puupange, nägi, kuis tõntskasvuline karjaplika selle venitas solisevasse kaevusse, kuis pang viimaks pehastanud kaevurakkeil tühjaks jooksis, ent karjaplika loiult vaid kõlistas klaasnõõpe sitspluusi ees. Siis virgus Mallus ärevus, äkki üle minnes vihaks. „Juhm!“ karjus ta karjasele, „kas näed!“

„Auk panges,“ vastas see hargnenud pastlarihma sikutades. „Kas sa seda's tea?“

Hetkeks unustas Mallu ootamisegi, toppides takku pehmesse puupangesse.

Tõmp puss ühes käes, mille sõrmed olid nagu rohutirtsu pikad, nõrgad koivad, teises käes takutuust ragisevate linaluudega, jäigi ta pangevahiks, lootes nii tuua paremust.

„On's nüüd hää vett viia?“ küsitles ta karjast.

„Vist on,“ vastas see karedalt ning siirdus, peni narmendavas seelikus, soomülkalisesse karjamaale, kus rässakad mullikad soojust oodates inisesid.

Tuli peremees üle veerja õue. Ta villase kuue ees rippuvad nõõbid vonkusid astuja taarumisel kui kella pendlid. Ta ätgas porise käega üle habemetüükase näo ja algas jämeda häälega: „Ega's põlegi sul enam kedagi oodata. Kalmistul on üks kungas rohkem ja see

on t e m a kungas. Ega's kahetseda sul maksa.“ Lisas siis lauluraamatu-salmi jutule jätkuks ja astus porikärbele.

„Kellele's õieti matuse järealtalust pead?“ küsis Mallu ja silmi tumestas sopane vesi.

„Noh — sellele, sellele, keda sa ikka ootad. Ega's sul salata maksa, teame kõik. Küll ta oleks tulnd, aga nüüd on surnd!“

„Asjata te tillukesed arvamised, võite puhuda neid nagu aganaid!“ Siis langetas taas äsjatõstetud pea. Surus suu vastu teekumelite lõhnaga läbiimbunud riideid ja ta hää kostus riietesse madaldatuna: „Inimesi ei oodanud. Mis toovad nad mulle, et neid andumusega oodanud olen? Kevadet ootasid. Ootan veelgi...“

Peremees tõukas kühmulised käed äkilise lükkega püksitaskuisse ja ta pilk kiindus triipudest sirgavaile sokele. Kaugemale ta mõelda nagu ei raatsinud, kartes oma endist arvamust asenduvat teisega, millel mõistet ei näinud olevat.

„Nutab vist see Malluke. No eks tal ole ja kahju: ootas teist nagu nõdrake. Eks see vanamehe tõpper ütle'nd vist liiga äkki; tema jo nagu va' juhmakas!“ kahetses perenaine ähmasest kõogiaknast piiludes.

Ent nagu trotsiga jatkas Mallu ootamist õlekubudel, mille otsad tilkusid sügisest niiskusest. Ometi oli ta värahtunud. Salakesi kujutles hetke, kui talle langeb villane tekk, millesse mässinult lämbub. Ta'sse imbus viha, kadedus teda nägevate tuimade inimeste vastu, kes julged oma olemasolule. Neil oli vaid vaja elada, kuni kiirendavad mahu kõditavad, erutavad kevadhõngud. Ent tema pidi ootama, sest ta ei teadnud, kas tuleb kevadet. Tundis, kuis ahistas iga hetk, kuid elamistahe ei kadunud. Veel suurema innuga tahtis elada, kadestades õueporis liikuvaid inimesi. Oli tarve lakkamatult õhata, sest ta teadis, et oodates õhatakse. Ja raugeva ohkega vajasid silmalaud kinni. Elevil mõtted rahunesid. Mõnuledes tundis end olevat ümbritsetud kevadleigest õhust, tundis end ujuvat kui rõesas piimas.

Siis nägi karmiintüveliste pedajate varjupiires kuumuslõõsast rõngas hiireherneid ja kuulis tõrvalilli kuivusest krabisevat.

Võpatudes avanesid silmad taas. Trotsiv ootamine jätkus julgustatuna. Helsi.

NB! Õpilased!

Kui olete teinud seni kõik meie kooli loterii-allegri heaks kordaminekuks, siis ärge unustage tulemast ise loteriile ja kutsumast siia oma vanemaid, kõiki oma sõpru ja tuttavaid, sõprade sõpru ja tuttavate tuttavaid.

E. Manna.

Pikk-Hermann.

T. T. G. Kunstiringi ekskursioon pealinna 21. märtsil s. a.

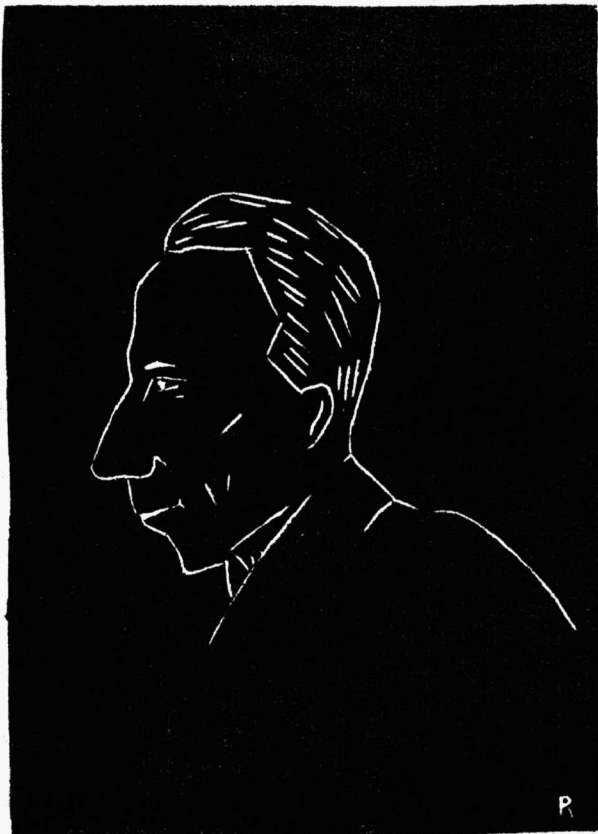
Ilm suurepärane, tuju niisamuti. Mis muud kui reisile!

Läksimegi juba varakult jaama — 22 tüdrukut ja meie juht hr. Püttsepp. Kell 14.40 hakkasimegi ammuigatsetud päalinna poole vurisema. Kaunis kiiresti möödusid tunnid raudruunal ja tüdrukute mõne igava haigutamise järele (mitmetunniline sõit muutus lõppeks siiski väsitavaks) peatusime Tallinna jaamas.

Polnud aega ringivaatamiseks, võtsime omad kohvrid ja kiirustasime korteri poole, mis asus Suur-Kloostri tänaval gümnaasiumis. Viie minuti pärast sammusime kõik „Estonia“ teatri poole, kus mängiti tol õhtul operetti „Viktorria“. Kõigile jäi sellest väga ilus mälestus, ja nii mõnegi suust kuulus hiljem üksikute refräänide viise.

Läksime jälle korterisse ja söime esimest korda päalinnas suure isuga. Kiiresti sunniti meid siis magama heitma, sest hommikul varakult pidavat me jälle jalul olema, et linna vaadelda. Õö oli rahutu, täis hirmu- ja õudusekui ka tõsiseid jutte, täis nalja ja vallatust, kuni me viimaks oma juhi mõningate karmide sõnade peale vahest alles hommikupoole ööd kõik uinusime.

Jõudis hommik, mis töötas areneda huvitavaks päevaks. Juba kl. 8 asusime tänavale, et linna vaadelda. Esimeseks tööks oli pil-

Ülal: Kunstiringi A ja O

Paremal: Ekskursandid Pikk-Hermann'i torni tipus.

distamine hommikuses karguses. Siis käisime mõningates kirikutes (igalepoole ei lastud meid sisse); peagi jõudsim Riigikogu hoonesse, mis oma ehituselt ja sisseseadelt jättis väga noobli mulje.

Riigikogu õuelt viidi meid ka Pikk-Hermann'i torni. Mööda kitsast keerdtreppi tiirlesime ikka ülespoole. Siis pöördusime trepilt kõrvale ühte käiku, kus meile vanaaegset vangikeldrit näidati. See oli määratu sügav auk, mille läbimõõt umbes 1 m. Oudne oli

mõelda, et seal kunagi inimesed, mõnikord täiesti süütult, pidid endid elusalt maetuina tundma.

Läksime jälle trepile, käisime veel mõned keerud ja jõudsim lõppeks torni tippu. Tore vaade avanes siit linnale ja merele — ääretule lumelagendikule. Vestsime seal ülal mõningad minutid, pildistasime endid jälle ja keerutasime alla õuele.

Kuhu nüüd? — Paul Raua kunstinäitusele, kus selsamal ajal viibis ka haridusminister hr.

J. Piiskar. Vaatlesime väga mitmekesiseid ja keni maale ja olime veidi uhked, et olime võinud sellise suure herra läheduses viibida, nagu seda on minister. Siis pöördusime kunstimuseumi, kus meile huvitavaid seletusi andis hr. Aleksander Tassa.

See muuseum pakkus õige omapäraseid, ilusaid ja hästisäilinud töid nii maalikunsti kui skulptuuri alalt.

Väljusime, astusime trammile ja sõitsime Kadriorgu. Lõpmata palju inimesi jalutas siin. Kõiki oli naerev kevadpäike pühapäevasel hommikupooltel välja meelitanud. Jälle pildistasime endid ja siis jalutasime mereni. Peatu-

sime vähe aega, vaatlesime merel jalutavat rahvahulka ja pöördusime uuesti Kadrioru linnapoolsesse äärde, sealt trammile ja — koju. Kell hakkas saama 15. Igaüks kiirustas uuesti välja, sest kella 17-ni oli meil vabadus.

Kell 17 läksime korterisse, jõime viimast kord pealinna teed, pakkisime ruttu asjad kohvritesse ja sammusime jaama. Kell 18.40 sikutas vedur jälle vaguneid Tartu poole, ühes nendega muidugi ka meid.

Koduteel möödusid tunnid üsna kiiresti; olid täis laulu ja nalja, ja öösi kell 23.55 võisime uuesti oma kodulinna tervitada.

Helga H.

Keelenurk.

Natuke õigekeelsust.

Mitte ära vahetada järgmisi sõnu.

1. Kyll — kyllalt.

Kyll on lihtsalt kinnitav, tõendav adverb (saksa „wohl“); kyllalt tähendab „kyllaldaselt“ (saksa „genug“). Seepärast on vähe vahel, kas ytelda: „ma tunnen teda kyll“ või: „ma tunnen teda kyllalt“ (= kyllaldaselt).

2. Vahest — vast.

vahest tähendab „võib-olla“; vast — alles. Kahjuks tarvitatakse aga viimast („vast“) peaaegu alati „vahest“-sõna asemel: „tal on vast õigus“; „vast olete nii lahke.“ See on pääasjalikult lõuna-eestlaste viga. Õige on siin ainult: „tal on vahest õigus; vahest astute lähemale“.

Õigena esineb „vast“ näit. järgmises lauses: „See vast mõjus (= see alles mõjus“). Ja samuti: vastsyndind (= alles hiljuti, nyudsama syndind).

3. Vähe — natuke, veidi, pisut.

vähe tähendab, et midagi on tõesti vähe, nii vähe, et peaks rohkem olema.

natuke, veidi, pisut seevastu tuleb tarvitada siis, kui tahetakse tähendada, et ikkagi enam-vähem on, koguni paljugi mõnikord.

Seepärast kui ytelda: „supp on vähe soolane“, siis see tähendab, et supile tuleks soola lisada, sest ta on liig vähe soolane. Teiselt

poolt, kui tahetakse väljendada, et supi soosiasus on yle teatava kraadi, nii et tuleks ära võtta, kui oleks võimalik, siis peaks ytlema: „supp on natuke soolane“, või: „supp on veidi soolane“, — või: „supp on pisut soolane“.

Kui tarvitada sõna „vähe“ „natukese“ tähenduses, siis võib juhtuda täielisi väärmõistmisi: ei saa aru, kumba on mõeldud, kas midagi on liig vähe või liig palju.

4. Asetama ja asendama.

asetama tähendab lihtsalt „paigutama“, „panema“: „ta asetab käe mu õlale“. Aga asendama tähendab „asemelle panema“, „aset täitma“ (saksa „ersetzen“); näit.: „või asendatakse mõnikord margariiniga“. Mitmed teevad seda viga, et tarvitavad „asendama“ asemel „asetama“ („või asetatakse margariiniga“).

5. Käsitama ja käsitlema.

käsitama tähendab 1) aru saama, mõistma: „ta ei käsitanud selle mõistet“; 2) sisaldama, ymbritsema, endasse mahutama: „see teos käsitab kogu Euroopa“.

käsitlema tähendab „arutama“ kysimust, teost jne. Harilikult aga öeldakse „käsitlema“ asemel valesti „käsitama“: „ta käsitas seda teost; nad käsitasid seda küsimust“. Peab olema: ta „käsitles“ (või „käsitlesi“) seda teost; nad „käsitlesid“ (või „käsitlesid“) seda küsimust.

Joh. Aavik.

Kooli elu.

Hr. Pamporov'i kõne Kirjandusr. korraldusel
14. IV.

Kirjandusringil oli võimalus 14. IV kostitada T. T. G. õpilasi õige hää külaleivaga — kahe välismaalase huvitavate kõnedega: bulgaaria õpetaja ja ajakirjaniku hr. Pamporov'i ülevaatega ta kodumaast, rahvast ja kirjandusest ja tšehhoslovaki prl. Matouskov'i ette-

kandega noorsoo vaimseist üritusist. Mul polnud võimalust kuulda prl. M. kõnet, kuid ma olen kindel, et see oli niisama väärtuslik ja huvitav nagu herra P. omagi, mille kuulamist, ma usun, keegi ei kahetse ja millest ma tahan siinkohal anda lühikese ülevaate.

Niihästi kõnelejat kui ka kuulajaid segas natuke asjaolu, et kõne pidi tõlgitama, kuna

hr. P. kõneles esperanto keeles. Kuid tänu hääle tõlkele oli siiski võimalik saada lühikest, selget ja mitte põrmugi igavat ülevaadet Bulgaariast, millest vähemalt minul seni oli küll väga vähe aimu. Valguspiltide abil toodi meie silmade ette ülikeni maastikke sellelt roosidemaalt, näiteid rahva töö ja tema kultuursete ettevõtete ja saavutiste kohta. Kuulsime selle maa ajalugu, saime aimu elanikkude maailma-vaatest ja õppisime tundma nende aateilma, mis, muide, on väga suureulatuseline ja väärtuslik. Vähemalt igat eestlast peaks üllatama bulgaarlaste soe poolehoid karskusliikumisele, taimetoitlusele ja loodusele. Samuti peab mainima nende sügavat usulist tunnet ja suhtumist filosoofilisesse mõttesse.

Bulgaarlased on 500 aastat kannatanud orjust, kuid nad on kangekaelsed ja tahtejõulised ja seepärast praegu on kõrgemal kultuuriastmel kui teised slaavi rahvad. Bulgaaria on konstitutsiooniline kuningriik, ta päälinn on Sofia.

Ka bulgaaria kunstist ja kirjandusest saime kujuka ülevaate ja kuulsime üht luuletist selles keeles.

Veel mõni sõna esperanto tähtsusest riikidevaheliste suhete arenemisel ja maailma rahvaste liginemisel üksteisele kõneleja ja tõlkija poolt, ja lahkuti.

Õhtul oli võrdlemisi palju meie oma õpilasi, kuna tõmbenumbriski oli asjaolu, et õhtu oli keskkoolidevaheline, kuid ka võõraid õpilasi oli seekord ilmunud õige hää kaputäis.

Virve Märtin.

T. T. G. Reaalteaduste-ringi korona- võistlused

lõppesid 15. IV. Esimese koha sai F. Kukrus V-b, võites kõik osavõtjad vahekorraga 2:0. Seega osutub F. Kukrus meie kooli korona-meistriks. Teisele kohale tuli E. Matsen II-a, kolmandale — A. Barbits IV-a.

Võistlused meelitasid ligi palju asjastuhvatuid — nii osavõtjaid kui ka päältvaatajaid. Võistlused olid elevamad ja huvitavamad kui arvata võis. Mängule elati niivõrt kaasa, et unustati kõik muu, ja kärarikas, vaimustunud päältvaatajaskond jäljendas juba võimla publikut.

Kogu mängu aeg kestnud meeoleolu näitas, et tulevikuski peab kindlasti korraldama selliseid võistlusi.

Mõningaid teateid.

— Kordamisnädalad algavad 11. mail.

— Saksa keele kirjalik eksam abiturientidele on 20. mail; test — 28. mail.

— Kooli lõpp 10. juunil.

Vil. Marta Konsa

Surn. 24. IV 31

Tösisest leinas

**T. T. G. õpetajad, õpilased
ja vilistlaskogu**

— Eksameid nõrgemaile õpilasile sel ametlikul kujul, nagu need olid eelmistel aastatel, käesoleval aastal ei tule; ometi jääb igal aineõpetajal õigus igal viisil kontrollida õpilaste teadmisi, ka eksamitega omal algatusel, kui ta tahab. Kes ei suuda oma nõrku numbreid likvideerida, seda ootab tuleval õppeaastal kursuse kordamine (teiste sõnadega: istumajäämine). Sügiseks antakse ainult ühes aineseksam, s. o. ainult ühes aines võib olla õpilane nõrk, siis saab järeleksam; juba kahe nõrgaga jääb samasse klassi teiseks aastaks.

— 21. aprillist peale peavad kõik hommikused hiljaksjääjad koolijuhataja käest muretsema klassimineku-loa, s. o. peavad koolijuhatajale enda hiljumisest teatama.

— Riiteruumi ei pääse õppetundide ajal muidu kui juhataja abi orderiga, mis tuleb esitada kooliteenrile.

Loterii-allegri asjus

oli meie lehe toimetusel võimalik hankida järgmisi eel-teateid, mida ruttame teatama oma lugejaskonnale.

Aeg: 30. apr. — kl. 18—23; 1. mail kl. 11—21, millisest ajast on ette nähtud üldine tants saalis 1. mail kl. 18 peale.

Ruumide jaotus: pealoterii ja õnneõngitsemine — saalis; majapidamis-saaduste loterii filosoofia-klassis; lilledeloterii — trepikoridoris, alaline tants — joonistamisklassis; kohvik, jazz, revüü — II eesti keele klassis; teater — ajaloo-klassis; korona-laud ja raadio-muusika füüsika-klassis; pildinäitus ja muuseumi-jaoskond — usuõpetuse-klassis; suitsetamisruum — klosettide eesruumis.

Loterii peavõidud: kunstn. J. Püttsepa maal, kohviserviis 6 inimesele, foto-aparaat, korona-mäng, „Postimehe“ aastakäik, pesupesemisemasin, kohver, pesuserviis, kohvilaud (võivat tulla ka muutusi).

Peale selle tulevat erakordselt väljaloosimisele pariisnukk, milline protseduur hoitakse seni veel saladuses.

Vähemaid võite olevat palju-palju, nii et iga 4—5 loosi peale tulevat üks võit.

Teater teotseb kahe vahetusega: 1. seanss: Kitzberg'i „Püve talus“ II vaatus, koorilaul, plastika, deklamatsioon; 2. seanss: „Püve talus“ II vaatus, koorilaul, plastika, võimlemine.

Kohviku lõbustised (jazz-band, revüü) olivat abiturientide ja vilistlaste hooleks.

Tants kestab alalõpmata väikeses saalis. Sissepääs seansile (ä 5 tantsu): daam ja härra koos — 25 senti, üksik — 15 senti; päästäh üldisele tantsule suure saali ä 30 senti. Muusika — ratsarügemendilt, peale selle vahepaladeks ka elektri-raadio-muusika häälekövendajatega võimalikult mitmes ruumis.

Teated ja sõnareklaam antakse edasi häälekövendajaga eriruumist. Peale valgus- ja plakatreklaami tahetakse korraldada ka helireklaami tänavale häälekövendaja abil.

Pääs loteriile — 10 senti. 30. apr. on sissepääs oma õpilasile vaba, 1. mail — 10 senti kogu päevaks (võib ka nii olla, et kogu loteriiks 10 senti).

Toimkondade liikmed, eriti õpetajaskonnast: peajuhataja: S. Pruuden; kassa: E. Merits, Joh. Aavik, lastevanemate-komitee laekur; looside müügi üldjuht: S. Paldrock; võitude korraldajad: V. Ojasson, E. Rosenberg; majapid.-võidud: N. Kalamees, A. Abarenkov-Ein; teater: E. Jaska, F. Laarens; kohvik: S. Kilkson, O. Madisson; muusika-ala (teatris ja kohvikus): T. Jakobson; õnne õngitsemine: M. Hammer; dekoratsioon ja reklaam: J. Püttsepp; korona-mäng: I. Erlemann, K. Westberg; nukk: T. Jakobson; asjade vastuvõtjad: O. Ramul, E. Kimmel, H. Reimann, E. Merits; lilledeloterii: pr. Roos; tants, muusika: A. Raud, J. Konks; üldine kord: D. Koppel, V. Käppa; einelaud: lastevanemate komitee. Üldmainituile koopteeritakse abiks lastevanemate-komitee liikmeid ja suurel määral õpilasi.

See oleks linnulennuline ülevaade loteriil eeltöödest. Igatahes nõuab ettevõtte suurt energiat, püsivust ja pingutamist. Kuid kõik sümptoomid näitavad sinna poole, et loteriil hästi õnnestub. Selleks kõike head! Nägemiseni loteriil — meie mai-karnevaalil!

Hindmõistatus nr. 7.

— X — — X —	1. Millise inimese harjumuseks on kelkimine.
— — X — — X — —	2. Kust sai alguse euroopa kultuur.
— X — — X —	3. Esitatakse kohtule.
— — X — — X — —	4. Keda on suvel palju.
— X — — X —	5. Tuttavat nähes tee mida.
— — X — — X — —	6. Kellest on juttu legendides.
— X — — X —	7. Häälitus nohu puhul.
— — X — — X — —	8. Pannakse ajalehte.
— X — — X —	9. Mis meeldib õpilaste töös õpetajale.
— — X — — X — —	10. Kuidas likvideeritakse vaenu-likkus.
— X — — X —	11. Milline on iga elus olevus noorelt.
— — X — — X — —	12. Milliseid pisaraid valab õnetu.
— X — — X —	13. Naisterahva meeldiv omadus.
— — X — — X — —	14. Põrgu elanikud.
— X — — X —	15. Kuidas on lagunud hooned.
— — X — — X — —	16. Maitsev mari.
— X — — X —	17. Millegi seisavad kujud.
— — X — — X — —	18. Kuidas areneb haigus alul.
— X — — X —	19. Kuidas viibis Mooses Siinai mäel.

Silbid: a — at — bus — des — dest — du — dus — e — ha — hal — i — ka — kae — kaid — kas — kast — ke — kil — kree — kus — kuu — lep — lu — lu — lu — lu — maa — nad — neb — pa — pal — pi — pi — pu — pü — re — saa — sa — said — sel — si — si — sih — tä — ta — te — tu — tus — u — up — va — ve — ves.

Riste mööda mõlemais sambais ülalt alla lugedes saame eesti vanasõna. Õiged lahendused esitada peatoimetajale 10. maiks. Lahendajate vahel loositakse välja Jakob Liiv'a novellikogu „Vihud“ (I parmas).

Mõistatused.

Hindmõistatuse nr. 6 lahendus.

(Võrdle „T. T. G.“ nr. 13-ga.)

1. Seine; sol. 2. erin. 3. Ina. 4. ema. 5. ornament. 6. ega. 7. nuut. 8. Lia. 9. Ägu. 10. Aa. 11. Asta. 12. Marianne. 13. aus. 14. sai. 15. Saloniki. 16. aam. 17. man. 18. taat. 19. amm. 20. Grau. 21. Uku. 22. imar. 23. inka. 24. ask. 25. laqi. 26. usk. 27. krah. 28. eit. 29. ese. 30. uur. 31. kriis. 32. nui. 33. Erich. 34. Tereesia. 35. kodu. 36. Toomas (Joonas), 37. indigo. 38. Elva. 39. Elsa (Erna; Emma jm.). 40. haug. 41. asi. 42. hea. 43. Selma. 44. sard. 45. ka; kisa. 46. Aun. 47. arg. 48. eos. 49. Antigone. 50. neid. 51. Tom. 52. Hubel. 53. boi. 54. Enno. 55. Lea. 56. Ina. 57. Beresina. 58. bei; bis. 59. oira; olu. 60. Ilse; ila. 61. elu; emis. 62. oi; onn. 63. Enn. 64. Sanna.

Lahendusi saadeti 3; neist oli õige E. Miitra (II-a) lahendus, kes sai auhinna — L. Suburgi „Liina“.

Kirjavastused.

Tormilind, Yksi. Saadetised ootavad korda. —da—. Palume saata terve kirjeldis toimetusele, siis teame lõplikult otsustada.

Alter ego. „Neistsinaseist lahkunuist“ jäi välja ruumi puudusel.

A. R., L. R., E. M. Linoollõiked jäid järgmiste nr-ite jaoks. Ei mahtunud.

Kes võib müüa

„T. T. G.“ I ja II AASTAKÄIGU.

(1928./29. ja 1929./30. õ.-a.) üksiknumbreid või tervet aastakäiku, palutakse teatada peatoimetajale.

Kõigile! Kõigile! Kõigile!

30. aprillil (kl. 18—23)

ja

1. mail (kl. 11—21)

T. T. G. Loterii - allegri.

Üllatavalt suured võiduvõimalused. // Väärrikad võidud. Sütitavad lõbustised, // Lakkamatu TANTS ja muusika.